

TEEN
KERST
VERTELLING

A decorative flourish consisting of a long, sweeping horizontal line with ornate, symmetrical curls at both ends.

CHARLES
DICKENS

Voorwoord

Een kerstvertelling van Charles Dickens behoort tot die zeldzame werken die hun tijd ver overstijgen. Toen het verhaal in 1843 verscheen, bevond Engeland zich midden in het industriële tijdperk: een periode van vooruitgang, maar ook van schrijnende armoede, sociale onrust en grote ongelijkheden. Dickens, zelf getuige geweest van de harde realiteit van de negentiende eeuw, wilde met dit boek niet alleen een kerstverhaal schrijven, maar vooral een moreel kompas bieden in een tijd waarin menselijke waardigheid vaak werd vergeten.

Hoewel het verhaal centraal staat rond Ebenezer Scrooge—een gierigaard die door bovennatuurlijke tussenkomst tot inkeer komt—is Een kerstvertelling veel meer dan een parabel over persoonlijke verlossing. Het is een scherpe aanklacht tegen egoïsme, onverschilligheid en het gebrek aan sociale verantwoordelijkheid. Dickens gebruikte zijn uitzonderlijke vertelkunst om lezers eraan te herinneren dat mededogen, vrijgevigheid en verbondenheid geen seizoensgebonden deugden zijn, maar fundamenteën van een rechtvaardige samenleving.

Het opmerkelijke aan deze novelle is dat zij, bijna twee eeuwen later, nog steeds dezelfde kracht bezit. De boodschap blijft actueel: ware rijkdom ligt niet in bezit, maar in menselijkheid. Elk jaar opnieuw ontdekken lezers hoe dit korte, maar diepzinnige verhaal erin slaagt om zowel te ontroeren als te inspireren. Het is een uitnodiging om stil te staan bij wie wij zijn, wat wij waardevol achten en hoe wij met elkaar omgaan. Deze Nederlandse editie wil trouw blijven aan de geest van het oorspronkelijke werk, terwijl zij het opnieuw toegankelijk maakt voor een hedendaags publiek. Moge dit verhaal, net als in 1843, opnieuw zijn weg vinden naar de harten van zijn lezers en hen herinneren aan de kracht van empathie en het verlangen naar een beter, warmhartiger samenleven.

Biografie van de auteur

Charles Dickens (1812–1870) behoort tot de meest invloedrijke schrijvers uit de wereldliteratuur. Geboren in Portsmouth en opgegroeid in wisselende omstandigheden, ontwikkelde hij al vroeg een scherp oog voor sociale ongelijkheid, armoede en de veranderende samenleving van het Victoriaanse tijdperk. Deze thema's zouden later het hart vormen van zijn literaire werk.

Dickens begon zijn carrière als verslaggever, maar brak al snel door als romanschrijver met *The Pickwick Papers*, gevolgd door klassiekers als *Oliver Twist*, *David Copperfield*, *Great Expectations* en natuurlijk *A Christmas Carol*. Zijn romans combineren meeslepende verhalen met levendige personages en een diep menselijk mededogen. Dankzij zijn uitzonderlijke vermogen om maatschappelijke problemen te verbeelden, groeide hij uit tot een van de meest gelezen auteurs van de 19e eeuw.

Met zijn unieke stijl, toegankelijk taalgebruik en onvergetelijke figuren wist Dickens generaties lezers te raken. Een kerstvertelling geldt tot op de dag van vandaag als een van zijn meest tijdloze werken: een krachtige vertelling over verlossing, vrijgevigheid en de ware geest van Kerstmis. Dickens' literaire nalatenschap blijft wereldwijd voortleven, en zijn verhalen behouden hun kracht om te ontroeren, te inspireren en tot nadenken te stemmen.

Inhoudsopgave

Eerste Zang.	6
Tweede Zang.	30
Derde Zang.	53
Vierde Zang.	82
Vijfde Zang.	102

Eerste Zang.

Marley's Geest.

Om 't dadelijk te zeggen: Marley was dood. Twijfel daarover is onmogelijk. Zijn begrafeniscedel werd geteekend door den geestelijke, den burgerlijken ambtenaar, den begrafenisondernemer en den voornaamsten rouwdrager. Scrooge teekende haar; en Scrooge's naam was op de Beurs goed voor alles waarop hij zijne handteekening verkoos te zetten. De oude Marley was zoo dood als een deurpen. Let wel! ik wil niet zeggen, dat ik uit eigen ervaring weet, wat er bijzonder doods is aan een deurpen. Ik voor mij zou geneigd zijn een nagel in een doodkist te beschouwen als het doodste ding in den ijzerhandel. Doch in deze vergelijking steekt de wijsheid onzer voorouders; en mijn ongewijde handen zullen er niet aan tornen, of 't is gedaan met het land. Ge zult mij daarom veroorloven nog eens met nadruk te herhalen, dat Marley zoo dood was als een deurpen.

Wist Scrooge dat hij dood was? Natúúrlijk wist hij dat. Hoe kon het anders? Scrooge en hij waren ik weet niet hoeveel jaren lang compagnons geweest. Scrooge was zijn eenige executeur, zijn eenige administrateur, zijn eenige overgebleven erfgenaam, zijn eenige vriend en eenige rouwdrager. En niettegenstaande dit alles was Scrooge nog niet zóó volkomen verslagen door de droevige gebeurtenis, of hij toonde zich nog wel een uitstekend man van zaken op den dag der begrafenis zelf, en vierde hem plechtig met een onmiskenaar koopje. De vermelding van Marley's begrafenis voert mij terug naar mijn punt van uitgang.—Er bestaat niet de minste twijfel omtrent Marley's dood.—Dit moet goed verstaan worden, of er kan niets wondervols steken in de geschiedenis die ik nu ga vertellen. Zoo we niet volkomen overtuigd waren dat Hamlet's vader dood was vóór het tooneelspel begon, zou er niets méér wonderbaarlijks

steken in het feit, dat hij in den nacht, bij oostenwind, op zijn eigen wallen een wandeling ging doen, dan er zou zijn in het gedrag van den eersten den besten persoon van middelbaren leeftijd, die op onbezonnen wijze, na het vallen van den avond gaat wandelen op een winderige plaats—bijvoorbeeld St. Pauls Churchyard—met geen ander opzet, dan om den zwakken geest van zijn zoon in verbazing te zetten.

Scrooge verwijderde den naam van den ouden Marley nooit. Het stond er jaren daarna nog, boven de deur van het magazijn: Scrooge en Marley. De firma stond bekend onder den naam van Scrooge en Marley. Nu eens noemden lieden die de zaak niet kenden, Scrooge Scrooge en dan weder Marley, doch hij antwoordde op beide namen. Het was hem alles hetzelfde.

Ah, hij hield het mes zoo vast op den slijpsteen, die Scrooge! een uitpersende, vasthoudende, schrapende, naar zich toehalende, vrekkegige oude zondaar! Hard en scherp als vuursteen, waaruit geen staal ooit een vonk edelmoedigheid had geslagen; geheimzinnig en in zichzelf gekeerd als een oester. De kou in hem deed zijn oude gelaatstreken verstijven, scherpte zijn puntigen neus, rimpelde zijn wang en maakte zijn gang stijf; maakte zijn oogen rood, zijn dunne lippen blauw, en kwam listig uit in zijn krassende stem. Een vorstige rijp lag op zijn hoofd, en wenkbrauwen, en stekelige kin. Hij droeg zijn eigen lage temperatuur steeds met zich om; hij bevroor zijn kantoor in de hondsdagen; en ontdooide het niet één graad op Kerstmis.

Uitwendige hitte of koude oefenden hoegenaamd geen invloed op Scrooge. Geen warmte kon hem verwarmen, noch winterweêr hem koud maken. Geen wind die waaide was bitterder dan hij, geen vallende sneeuw ging rechter op haar doel af, geen kletterende regen was minder gevoelig voor smeekbeden. Hondeweêr wist niet waar hem aan te vatten. De zwaarste regen en sneeuw, en hagel en ijzel, konden slechts in één opzicht bogen zijne meerderen te zijn. Zij kwamen nog wel eens uit den hoek,

en Scrooge deed dit nooit. Niemand hield hem ooit op straat staande om met vroolijke blikken te zeggen: “m’n waarde Scrooge, hoe gaat het je? wanneer kom je me eens opzoeken?” Geen bedelaars smeekten hem, hun een kleinigheid te geven, geen kinderen vroegen hem hoe laat het was, geen man of vrouw die hem ooit den weg naar de een of andere plaats gevraagd had. Zelfs de honden der blinden bleken hem te kennen, en als zij hem zagen aankomen plachten zij hunne eigenaars in portaaltes en binnenplaatsen te trekken, en kwispelden dan met den staart alsof ze wilden zeggen: “géén oog is beter dan een boos oog, blinde meester!”

Doch wat kon dit Scrooge schelen? Dit was juist wat hem smaakte. Zich een weg te bānen door de, den levensweg mèt hem bewandelende menigte, en alle menschelijke sympathie op een afstand van zich te houden, dat was wat de ingewijden een kolfje naar Scrooge’s hand noemden.

Op een keer—en van al de goede dagen van het jaar nog wel op den avond vóór Kerstmis—was oude Scrooge druk bezig in zijn kantoor. Het was koud, naargeestig, nijpend weder: en daarbij mistig: en hij kon de menschen buiten op de plaats blazend op en neder hooren loopen, hunne armen kruiselings over de borst slaand, en met hunne voeten op de steenen van het plaveisel stampend om ze te warmen. De klokken van de City hadden pas drie geslagen, doch het was reeds geheel donker—het was den ganschen dag eigenlijk niet licht geweest—en kaarsen flikkerden voor de vensters der omringende kantoren, als rossige vlekken op de tastbare bruine lucht. De mist stroomde naar binnen door iedere reet en elk sleutelgat, en was buiten zóó dicht, dat, hoewel het plaatsje zeer klein was, de huizen aan de overzijde niet anders dan schimmen geleken. Als men de donkere wolk zoo neer zag dalen, alles verduisterend, zou men hebben kunnen denken dat de Natuur daar dicht bij woonde en op groote schaal aan het brouwen was.

De deur van Scrooge's kantoor stond open, opdat hij een oogje kon houden op zijn klerk, die in een naargeestige kleine cel, een soort hok, brieven copieerde. Scrooge had al een klein vuurtje, doch het vuur van den klerk was zóóveel kleiner, dat het wel één kool leek. Hij kon er niets op doen, want Scrooge hield den kolenbak in zijn eigen kamer; en als de klerk binnenkwam met den kolenschepper, voorspelde zijn meester hem dat ze van elkaar zouden moeten gaan, waarop de klerk zijn witte bouffante omdeed en zich trachtte te verwarmen aan de kaars, wat hem, daar hij geen man was van groote verbeeldingskracht, niet gelukte.

“Vroolijke Kerstmis, oom! Veel heil en zegen!” riep een vroolijke stem. Het was de stem van Scrooge's neef, die hem zoo plotseling overviel, dat dit de eerste aanduiding zijner komst was.

“Bah!” zei Scrooge, “nonsens!”

Deze neef van Scrooge had zich zóó warm gemaakt door zijn snelle loopen in den mist en vorst, dat hij er van gloeide; zijn gelaat was rood en knap; zijne oogen schitterden en zijn adem dampte.

“Kerstmis nónsens, oom!” zei Scrooge's neef, “dat meent u niet.”

“Waarachtig wel,” zei Scrooge. “Vroolijke Kerstmis! Welk recht heb jij om vroolijk te zijn? Jij bent arm genoeg, zou ik zeggen.”

“Kom nu,” antwoordde de neef vroolijk, “welk recht hebt ù om knorrig te zijn? ù is rijk genoeg.”

Daar Scrooge op dat moment geen beter antwoord klaar had, zei hij nogmaals “bah” en liet er op volgen: “Nonsens.”

“Wees nu niet knorrig, oom,” zei de neef.

“Wat kan ik anders zijn,” antwoordde de oom, “als ik in zoo’n wereld vol dwazen leef? Vroolijke Kerstmis! Weg met vroolijke Kerstmis! Wat beteekent Kersttijd voor jou anders dan een tijd waarin je rekeningen moet betalen, zonder dat je er geld voor hebt; een tijd dat je jezelf een jaar ouder weet, en geen uur rijker; een tijd om je balans op te maken, en al zijne posten sedert twaalf maanden lang zich tegen je te zien keeren! Als ik kon doen wat ik wou,” zeide Scrooge verontwaardigd, “zou iedere idioot die rondloopt met “vroolijke Kerstmis” op zijn lippen, gekookt worden met zijn eigen pudding en begraven worden met een hulsttak door zijn hart.—Dàt zou ie!”

“Oom!” pleitte de neef.

“Neef!” antwoordde de oom streng, “vier Kerstmis zooals je verkiest en laat mij het doen zooals ik het wil.”

“Vieren!” hernam Scrooge’s neef. “Maar u viert het heelemaal niet.”

“Laat me het dan laten voor wat het is,” zeide Scrooge. “Veel goed moge het je doen! ’t Heeft je altijd veel geluk gebracht!”

“Er zijn vele dingen, die me goed hadden kùnnen doen en waaruit ik geen nut getrokken heb waarschijnlijk,” antwoordde de neef, “en van deze dingen is Kerstmis er een. Maar ik weet zeker, dat ik aan Kersttijd als hij weder dáár was—nog afgezien van den eerbied, verschuldigd aan zijn heiligen naam en oorsprong, (zoo tenminste iets dat er bij past er van afgescheiden kan worden)—gedacht heb als aan een goeden tijd: een gelukkige, vergevende, liefderijke, aangename tijd: den eenigen tijd dien ik in den langen jaarkalender ken, waarop mannen en vrouwen als bij onderlinge overeenkomst hunne gesloten harten vrijelijk openen, en denken aan lieden beneden hen als aan werkelijke medereizigers naar het graf, en niet als aan een ander ras van schepselen dat naar een ander einddoel reist. En daarom, oom, al heeft Kersttijd nooit een greintje goud of zilver in mijn

zak gebracht, geloof ik toch, dat het mij goed gedaan heeft en mij goed zal doen; en ik zeg, God zegene hem.”

De klerk in het hok applaudisseerde onwillekeurig; en zich onmiddellijk daarop bewust wordend van de ongepastheid hiervan, pookte hij in het vuur en doofde het laatste zwakke vonkje voor altijd uit.

“Laat ik jou nog es hooren,” zeide Scrooge, “en jij zult je Kerstmis vieren met het verlies van je betrekking.—Ge zijt bepaald een groot redenaar, meneer,” voegde hij er bij, zich tot zijn neef wendend. “’t Verwondert me, dat je nog niet in het Parlement zit.”

“Wees nu niet boos, oom. Kom! kom morgen bij ons eten.”

Scrooge zei dat hij hem nog net zoo lief zag han—, ja, waarachtig, dat zei hij. Hij gebruikte de geheele uitdrukking, en zei dat hij hem nog net zoo lief in dat uiterste zou zien.

“Maar waarom?” riep Scrooge’s neef uit. “Waarom?”

“Waarom trouwde je?” zeide Scrooge.

“Omdat ik verliefd werd.”

“Omdat je verliefd werd!” gromde Scrooge, alsof dit het eenige ter wereld was dat nog belachelijker was dan een vroolijke Kerstmis. “Goeien middag!”

“Maar oom, u is me evenmin ooit komen opzoeken vóór dat dit gebeurde. Waarom geeft u dat nu als een reden voor uw niet-komen.”

“Goeien middag,” zei Scrooge.

“Ik verlang niets van u; ik vraag u immers om niets; waarom kunnen wij geen goede vrienden zijn?”

“Goeien middag!” zei Scrooge.